

«... για κάποια άλλη Πασχαλιά»

Κυριακή του Πάσχα σήμερα και στο σπίτι του Στάθη έχουν αρχίσει οι ετοιμασίες για το πασχαλινό τραπέζι.

- Στάθη, άφησε την εφημερίδα και έλα εδώ να δούμε τις σουβλές. Σε λίγο θα αρχίσουν να έρχονται οι καλεσμένοι.
- Εντάξει, έρχομαι, κοίτα όμως λίγο εδώ: ο τελευταίος « Εθνικός Κήρυξ» έχει ένα αφιέρωμα στο Πάσχα του 1914... τότε που έγινε το κίνημα του Κολοράντο.
- Ναι; ... και τι λέει;
- Να... για τη μεγάλη απεργία του Λάντλοου...
- Θυμάμαι τον παππού σου που μας μιλούσε γι' αυτό.
- Άκου τι γράφει: Ανάμεσα στους αρχηγούς των απεργών ήταν δύο γυναίκες: η Μάδερ Τζόουνς και η Μάμα-Ρόζι.
- Ναι, το ξέρω... ήταν και δύο Έλληνες: ο Λούης Τίκας από το Ρέθυμνο της Κρήτης και ο Λεωνίδας Λεωτσάκος ή Σπάρτμαν, που ήταν από την Σπάρτη.
- Άκου και κάτι άλλο: στη μεγάλη απεργία των ανθρακωρύχων στο Λάντλοου, το 1914, η Εθνική Φρουρά χτύπησε τους εργάτες ανήμερα του Πάσχα. Σκοτώθηκαν τότε πολλοί, ακόμη και μέλη των οικογενειών τους
- Στάθη, ξέρεις τι λέω; Πάρε την εφημερίδα κι έλα στον κήπο: θα μου διαβάσεις τα υπόλοιπα την ώρα που θα κοιτάζω το φαγητό.

Να τι διάβασε ο Στάθης στον πατέρα του:

Σε πρόχειρες σκηνές των εργατών στο Λάντλοου έμεναν περίπου διακόσιοι Έλληνες κι ήταν όλο χαρά μέσα στη δυστυχία τους. «Ανάσταση, ρε ... Λαμπρή ... δεν θα κάνουμε φέτος Λαμπρή;». Τους είχε όλους ξεσηκώσει ο Σπάρτμαν. Το φιλότιμο και η πονηριά του Ρωμιού είχαν επιστρατευτεί. Ο Τίκας είχε καταφέρει ν' αγοράσει καμιά δεκαριά αρνιά από τοπικό τσέλιγκα. Δυο-τρεις από την Τρίπολη ανάλαβαν να φτιάξουν τις σουβλές και τα κοκορέτσια. Όλοι στον καταυλισμό ήταν γεμάτοι με μια χαρούμενη περιέργεια να γιορτάσουν το Πάσχα με τους Γραικούς, ένα Πάσχα διαφορετικό.

Κοντά στους Έλληνες ήρθαν και καμιά εκατοστή Ανατολικοευρωπαίοι, κι αυτοί Ορθόδοξοι: Ρώσοι, Ρουμάνοι, πολλοί Σέρβοι και μερικοί από τα μέρη της Τουρκίας.

Αγόρασαν κι εκείνοι μερικά αρνιά, στήθηκαν και οι σούβλες όλες μαζί, οι Ντροπολιτσιώτες¹ να ετοιμάζουν το κοκορέτσι, ο Σπάρτμαν μέσα σε όλα. Και να 'σου η Μάδερ Τζόουνς σώνει και καλά να μάθει πώς γίνεται το κοκορέτσι που το προτιμούσε να λέγεται κοκοράκι. Σχεδόν λιποθύμησε σαν έμαθε από τι γινόταν ο μεζές.

— Τα άντερα; Οου μάλι, ντισκάστιγκ...

Κομμάτια να γίνει, η Μαμα-Ρόζι, δασκαλεμένη από τον Σπάρτμαν στάθηκε πιο τολμηρή. Όχι μόνο παρακολούθησε το σφάξιμο και την ετοιμασία των αρνιών, έβαλε μπροστά και το καθάρισμα...

Την Κυριακή του Πάσχα οι φωτιές είχαν αρχίσει κατά τα χαράματα. Δεν είχαν ορθόδοξο παπά. Κατά τις δέκα το πρωί συγκεντρώθηκε ο κόσμος στις ψησταριές, ο Λούης Τίκας έψαλε με τους Έλληνες το «Χριστός Ανέστη», ακολούθησαν οι Ρώσοι με το «Κριστό Βοσκράσε» κι οι Σέρβοι και οι Ρουμάνοι. «Christ is Risen» αναφώνησε κι η Μάδερ Τζόουνς. «Εύχομαι να αναστηθούμε κι εμείς ... και τα δίκια μας ...», είπε σκεφτικός κι ο Λούης Τίκας.

Φώτης Λίτσας²
(διασκευή)

1. Συζητάμε στην τάξη:

- α. Πώς ετοιμάζονται να γιορτάσουν το Πάσχα στο σπίτι του Στάθη;
- β. Πώς γιόρτασαν το Πάσχα οι Έλληνες του Λάντλου το 1914; Τι υπήρχε και τι έλειπε από τη γιορτή τους;
- γ. Γιατί γιόρτασαν μαζί με τους Έλληνες και οι Ρώσοι, οι Σέρβοι και οι Ρουμάνοι;
- δ. Τι εννοεί ο Λούης Τίκας όταν λέει: «εύχομαι να αναστηθούμε κι εμείς... και τα δίκια μας»;

2. Κοιτάζω τον χάρτη της Ευρώπης και συμπληρώνω:

Ανατολικοευρωπαίοι είναι αυτοί που προέρχονται από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Δηλαδή από .....

.....
.....
.....
.....

3. Ψάχνω και μαθαίνω...

... ποιες χώρες της Ευρώπης «βλέπουν» στη Μεσόγειο;

1. Αυτοί που είναι από την Τρίπολη, στην Πελοπόννησο

2. Επιλογή από το διήγημα του Φ. Λίτσα που δημοσιεύτηκε στον Εθνικό Κήρυκα, τον Μάιο του 1997

4. Διαβάζω ξανά τον διάλογο του Στάθη με τον πατέρα του και...

... υπογραμμίζω τις φράσεις που είναι από την εφημερίδα. Τις ενώνω σε μία παράγραφο, προσπαθώντας έτσι να φτιάξω το πρώτο κομμάτι του άρθρου, για το οποίο συζητά ο Στάθης με τον πατέρα του. Δίνω έναν τίτλο στο κείμενο.

ι. Συνδυάζω τις λέξεις στις δύο στήλες:

ανθρακωρύχοι
είχαν επιστρατευτεί
τσέλιγκας
καταυλισμός
κομμάτια να γίνει
δασκαλεμένη από...
σώνει και καλά

τέλος πάντων
προσωρινή εγκατάσταση στην εξοχή
με κάθε τρόπο
έχοντας μάθει από...
ιδιοκτήτης μεγάλου κοπαδιού
προσπαθούσαν με κάθε τρόπο
εργάτες σε ορυχείο άνθρακος

«Ξαναδιάβασα για τον Τίκα στον
«Κόσμο των Ελληνικών»: ήταν και
στην απεργία του 1886 στο Σικάγο.

ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Την Κυριακή η Λαμπρή!

Σήμερα όλα λάμπουν. Μετά την Ακολουθία της Ανάστασης τα μεσάνυχτα, όλοι είναι πάλι στο πόδι. Στο Μεσολόγγι αλλά και σε όλες τις πόλεις και στα χωριά της Αιτωλοακαρνανίας, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, διατηρείται ζωντανό το ωραίο έθιμο: να ψήνονται τα αρνιά στη σούβλα. Δεν θα μείνει σπιτικό, όσο φτωχό κι αν είναι, χωρίς αρνί. Μόνο αν πενθεί. Στις αυλές σε χώρους ανοιχτούς, ανάβουν φωτιές και ψήνουν μαζί οικογένειες που φτάνουν πολλές φορές τις 20!

Σε κάθε παρέα ένας έχει το πρόσταγμα, είναι υπεύθυνος και φροντίζει τη φωτιά. Προσέχει να ψηθούν όλα καλά, όσα κι αν είναι. Ομάδες- ομάδες απ' τη μια φωτιά έρχονται πολλές φορές με τα όργανα και εύχονται. «Χρόνια Πολλά, Χριστός Ανέστη».

Οι μεζέδες και το ωραίο κοκορέτσι σερβίρονται με το καλό κρασί. Χοροί στήνονται κι αδελφωμένοι όλοι γλεντούν και γελούν.

*περ. Αερόστατο, τεύχος 111,
Άνοιξη 2000
διασκευή)*

6. Συζητάμε στην τάξη:

Το Πάσχα του Στάθη, το Πάσχα του Λάντλου και το Πάσχα στην Ελλάδα. Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν;